

Arta ecleziastică și laică

1. Creația artistică românească

- expresie a sintezei originale între elementele autohtone și influențele externe, creația românească a fost una originală ce a îmbogățit tezaurul universal prin valoarea sa;
- arta românească a manifestat deschidere către arta Europei, moștenirii artistice bizantine i s-au adăugat, din secolul al XIII-lea, influențe gotice, ulterior, câteva secole mai târziu, influențe renaștentiste.

2. Arhitectura

I. Arhitectura ecleziastică:

- Secolele XII-XIII - în Transilvania, au fost ridicate biserici de piatră, ctitorii ale cnezilor: Densuș; „Sfântul Arhanghel Mihail” din Gurasada; Strei-Sângeorgiu;
- secolele XIV-XV - arhitectura ecleziastică (bisericească) a cunoscut o amplă dezvoltare în spațiul românesc: în Țara Românească au fost construite Mănăstirile Vodița (ctitoria lui Vladislav Vlaicu) și Cozia (ctitoria lui Mircea cel Bătrân), iar în Moldova ctitoriile din perioada domniei lui Ștefan al III-lea cel Mare;
- 1457-1504 - domnia lui Ștefan al III-lea cel Mare a reprezentat o adevărată culme a creației arhitecturale ecleziastice moldovenești, fiind înălțate un număr impresionant de biserici, 47 potrivit tradiției, realizate, de regulă, în plan dreptunghiular, cu bolți ingenios construite și cu acoperișuri care le-a accentuat înălțimea: Mănăstirile Putna și Voroneț, Bisericile „Sfântul Gheorghe” din Hârlău, „Sfântul Nicolae Domnesc”, Neamț și Arbore;
- secolul XVI-lea - s-a dezvoltat arhitectura de factură bizantină, lucru vizibil în Țara Românească la Mănăstirile de la Dealu și Curtea de Argeș, iar în Moldova la Mănăstirile Humor, Moldovița și Sucevița;
- secolul al XVII-lea - s-au impus elemente renaștentiste și orientale în Țara Românească (Mănăstirile din Arnota, Căldărușani și Strehaia) și Moldova (Mănăstirea „Sfinții Trei Ierarhi”);
- în Transilvania, populațiile maghiare, sașe și secuiești au realizat în stil romanic (Catedrala Romano-Catolică „Sfântul Mihail” din Alba Iulia) și gotic (Catedrala Romano-Catolică „Sfântul Mihail” din Cluj-Napoca și Biserica Neagră din Brașov) opere de o mare valoare artistică.

II. Arhitectura laică:

- secolele IX-XII - în spațiul românesc au fost construite primele fortificații medievale cu valuri de pământ, cu rol de apărare;
- secolele XIII-XV - s-au ridicat cetăți cu ziduri de piatră, cu rol defensiv în Țara Românească (cetățile Giurgiu, Turnu și Severin), Moldova (cetățile Suceava, Neamț, Cetatea Albă, Chilia, Hotin și Tighina) și Transilvania (cetățile Deva și Făgăraș și castele Bran și cel al Corvinilor sau Hunedoarei);
- orașele transilvănene Brașov, Sibiu, Cluj-Napoca, Bistrița și Sighișoara s-au împrejmuit cu ziduri, transformându-se în adevărate burguri, iar sașii și-au fortificat bisericile.

3. Sculptura

- strâns legată de arhitectură, sculptura a fost destul de săracă, de regulă fiind realizată în lemn și piatră (a fost prezentă în ornamentarea ferestrelor, ușilor și coloanelor) și a fost reprezentată de pietre de mormânt și steme sculptate;
- cele mai întâlnite forme ale sculpturii au fost reprezentate aproape exclusiv de cele nefigurative și funerare pur decorative, concretizate în reliefurile pietrelor de mormânt, precum și cele heraldice, materializate mai ales în reprezentările stemelor statale românești.

4. Pictura

- pictura, de tradiție bizantină, a impresionat atât prin tehnica folosirii culorilor, cât și prin subiectele cu mesaj polivalent (religios și politic);
- secolul al XVI-lea - realizarea cea mai originală și mai impresionantă a artei moldovenești a reprezentat-o pictura bisericească exterioară;
- element de noutate în arta medievală, pictura exterioară moldovenească a impresionat prin puterea de a înfrunta peste secole vicisitudinile climatului (coloritul inițial s-a menținut aproape neschimbat), prin mesajul și valorile spirituale pe care le-a exprimat;
- exemple de teme abordate în pictura medievală românească: „*Judecata de Apoi*” (Mănăstirea Voroneț) și „*Asediul Constantinopolului*” (Mănăstirea Moldovița).

Pentru o mai bună înțelegere a subiectului studiat vizionați următoarele videoclipuri:

https://www.youtube.com/watch?v=q_4K0xw3yRk

<https://www.youtube.com/watch?v=sBB1pDxSWH8>

BIBLIOGRAFIE:

1. Barnea, Alexandru (coordonator), Manea, Vasile Aurel, Palade, Eugen, Teodorescu, Bogdan, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Corint, București, 2007.
2. Petre, Zoe (coordonator), Căpiță, Carol, Stănescu, Ecaterina, Lung, Ecaterina, Livadă-Cadeschi, Ligia, Ciupală, Alin, Țurcanu, Florin, Vlad, Laurențiu, Andreescu, Sorin, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Corint, București, 2008.
3. Adăscăliței, Felicia, Lazăr, Liviu, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Corvin, Deva, 2007.
4. Băluțoiu, Valentin, Grecu, Maria, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2007.
5. Scurtu, Ioan, Cristea, Niculae, Curculescu, Marian, Dincă, Constantin, Soare, Aurel Constantin, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Economică Preuniversitară, București, 2008.
6. Dondorici, Florentina, Lica, Elena Emilia, Poamă, Emil, Ionescu, Vasile, Osanu, Octavian, Stoica, Relu, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Gimnasium, București, 2008.
7. Stan, Magda, Vornicu, Cristian, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Niculescu ABC, București, 2015.
8. Bărbulescu, Mihai, Deletant, Dennis, Hitchins, Keith, Papacostea, Șerban, Teodor, Pompiliu, *Istoria României*, Editura Corint Educațional, București, 2014.
9. Giurescu, Constantin C., *Istoria Românilor*, Editura ALL, București, 2019.
10. Constantiniu, Florin, *O istorie sinceră a poporului român*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2008.
11. Bulei, Ion, *O istorie ilustrată a românilor*, Editura Litera, București, 2018.
12. Djuvara, Neagu, *O scurtă istorie ilustrată a românilor*, Editura Humanitas, 2013.
13. Iorga, Nicolae, *Istoria Bisericii românești și a vieții religioase a românilor*, Editura Paul Editions, București, 2021.